



КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти», внесеного народними депутатами України Костюхом А.В., Бобляхом А.Р., Микишею Д.С. та іншими (всього – 5 підписів) (реєстр. № 15085 від 17.03.2026)

Комітет на засіданні 6 квітня 2026 року (протокол № 260), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 18 березня 2026 року (електронна картка документа (2172945), розглянув на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти», внесеного народними депутатами України Костюхом А.В., Бобляхом А.Р., Микишею Д.С. та іншими (всього – 5 підписів) (реєстр. № 15085 від 17.03.2026).

Законопроект розроблено з метою, як зазначено в пояснювальній записці, «...більш повноцінного розгляду питань, пов'язаних з утворенням, реорганізацією чи ліквідацією закладів вищої освіти державної форми власності, необхідно передати повноваження на прийняття таких рішень до Верховної Ради України. Водночас, забезпечується збереження за Кабінетом Міністрів України ролі ініціатора відповідних рішень про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладів вищої освіти державної форми власності. Розгляд у Верховній Раді України таких законопроектів дозволить повноцінно проаналізувати необхідність та користь для держави від прийнятного рішення...».

Для реалізації цієї мети законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про вищу освіту» та Регламенту Верховної Ради України.

З питання відповідності оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» (реєстр. № 15085 від 17.03.2026) Комітет зазначив таке.

Згідно з частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України за дорученням Верховної Ради України, Голови Верховної Ради України, за зверненням головного комітету, голови або першого заступника голови головного комітету чи з власної ініціативи комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає законопроект, проект іншого акта та готує експертний висновок на відповідність його оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, відтак, привертаємо увагу на те, що проект Закону України (реєстр. № 15085) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом осіб, які мають право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та їх електронними файлами.

При оформленні законопроекту допущено деякі неточності техніко-юридичного характеру, а саме: у законопроекті та порівняльній таблиці, доданій до проекту, пропонується статтю 91 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» доповнити пунктом 8, проте, посилання має бути на Регламент Верховної Ради України, затверджений відповідним Законом, оскільки за структурою Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» складається з двох пунктів про затвердження Регламенту Верховної Ради України та набрання чинності цим Законом.

Крім того, за своєю структурою стаття 91 Регламенту Верховної Ради України складається з семи частин, а пункти містяться тільки в першій частині цієї статті і їх усього 3 (три).

Щодо запропонованих змін до Регламенту Верховної Ради України, в межах предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, Комітет зазначив таке.

У законопроекті пропонуються зміни до статті 31 Закону України «Про вищу освіту» та до статті 91 Регламенту Верховної Ради України.

Комітет зауважив, що у частині змін до статті 31 Закону України «Про вищу освіту», зокрема, пропонується наділити Верховну Раду України повноваженнями приймати рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладів вищої освіти державної форми власності «через прийняття відповідного Закону України», у той час як пунктом 3 частини першої статті 85 Конституції України передбачено, що до повноважень Верховної

Ради України належить прийняття законів, а не «прийняття рішень через прийняття відповідного Закону України».

Комітет звернув увагу на те, що автори законопроекту виділяють єдиного суб'єкта права законодавчої ініціативи – Кабінет Міністрів України, який може вносити проект Закону України про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладів вищої освіти державної форми власності, що не відповідає вимогам Конституції України та Регламенту Верховної Ради України.

Так, статтею 93 Конституції України та відповідно частиною першою статті 89 Регламенту Верховної Ради України встановлено, що право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України.

Своєю чергою, згідно з частинами другою та третьою статті 89 Регламенту Верховної Ради України Кабінет Міністрів України має виключне право на внесення проекту закону про Державний бюджет України, а проект закону про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України вносить Президент України або Кабінет Міністрів України.

Крім того, частиною першою статті 6 Конституції України встановлено принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову. Відповідно до Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19), а нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Свою чергою, згідно з пунктом 3 частини першої статті 116 Конституції України та пунктом 3 частини першої статті 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Кабінет Міністрів України забезпечує проведення політики, зокрема, у сфері освіти.

Також Комітет звернув увагу на недоліки техніко-юридичного характеру запропонованих змін до Регламенту Верховної Ради України.

У поданому законопроекті (реєстр. № 15085) змінами до статті 91 Регламенту Верховної Ради України пропонується доповнити статтю положеннями про те, що «До законопроекту про утворення, реорганізацію або ліквідацію державного закладу вищої освіти обов'язково додаються висновок центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки та фінансово-економічне обґрунтування з розрахунком видатків або економії коштів Державного бюджету України. Законопроект з такого питання, внесений суб'єктом права законодавчої ініціативи без зазначених документів, повертається без реєстрації відповідно до статті 94 цього Регламенту».

Комітет зауважив, що запропоновані зміни за змістом дублюють положення частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено, що у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення

надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту, проекту іншого акта подаються пропозиції змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Крім того, згідно з підпунктом 3 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, Міністерство освіти і науки України, зокрема, погоджує проекти законів, інших актів законодавства, які надходять на погодження від інших міністерств та центральних органів виконавчої влади, готує в межах повноважень, передбачених законом, висновки і пропозиції до проектів законів, інших актів законодавства, які подаються на розгляд Кабінету Міністрів України, та проектів законів, внесених на розгляд Верховної Ради України іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи.

Це означає, що надання висновку до законопроектів у сфері освіти вже передбачено в повноваженнях Міністерства освіти України.

Також Комітет звернув увагу на те, що стаття 94 Регламенту Верховної Ради України визначає підстави для повернення законопроекту без його включення до порядку денного. В той час, як порядок реєстрації законопроекту, проекту іншого акта Верховної Ради України та підстави для відмови у прийнятті на реєстрацію законопроекту, проекту іншого акта Верховної Ради України встановлено у статті 92 Регламенту Верховної Ради України.

Підставами для повернення законопроекту, проекту іншого акта без його включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні є (частина друга статті 94 Регламенту Верховної Ради України):

1) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект суперечить положенням Конституції України, крім випадків, коли він стосується внесення змін до Конституції України;

2) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, про те, що внесений законопроект, проект іншого акта оформлений та/або зареєстрований без дотримання вимог закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів;



3) відсутність фінансово-економічного обґрунтування законопроекту, проекту іншого акта, якщо головний комітет чи відповідна тимчасова спеціальна комісія не вважають за можливе розглядати його без такого обґрунтування;

4) наявність прийнятого в першому читанні законопроекту, щодо якого внесений проект є альтернативним;

5) відхилення на поточній сесії Верховної Ради законопроекту, положення якого дослівно або по суті повторюють поданий законопроект.

Враховуючи викладене, керуючись положеннями частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти»,

внесеного народними депутатами України Костюхом А.В., Бобляхом А.Р., Микишею Д.С. та іншими (всього – 5 підписів) (реєстр. № 15085 від 17.03.2026), та вирішив направити його Комітету з питань освіти, науки та інновацій, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду даного законопроекту.


Голова Комітету



РАДА



РАДА


С.В.КАЛЬЧЕНКО

РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА



РАДА